

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu
o świadczenie rehabilitacyjne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 4 grudnia 2024 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu
z dnia 1 marca 2024 r., sygn. akt V Ua 38/23 WSC 8/24,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Opolu odrzucił skargę kasacyjną pełnomocnika wnioskodawczyni, wskazując, że jest ona niedopuszczalna z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia. Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazano art. 26 k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. i art. 398⁶ § 2 k.p.c., podkreślając, że co prawda w skardze kasacyjnej wartość ta została określona na kwotę 36.000 zł, jednak zabieg należy ocenić jako nieskuteczny, bowiem wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia ma charakter utrwalony.

Odwołująca się zaskarżyła to postanowienie zażaleniem i zarzuciła naruszenie przepisów postępowania przez ich błędne zastosowanie, tj. art. 26

k.p.c. w związku z art. 368 § 2 k.p.c. i art. 398⁶ § 2 k.p.c., co skutkowało odrzuceniem skargi kasacyjnej.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała na odrębności postępowania kasacyjnego, w którym przyjmuje się, że wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego w aspekcie badania dopuszczalności skargi kasacyjnej i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. Tym samym, odrzucając skargę jedynie w oparciu „o wskazanie WPS/WPZ” przez pełnomocnika, Sąd Okręgowy zadziałał przedwcześnie, nie dokonując w tym względzie własnych ustaleń.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie podkreślić należy, że w myśl art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych - skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Natomiast w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia. Jak z tego wynika, sprawa o świadczenie rehabilitacyjne nie jest objęta zamkniętym katalogiem spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których skarga kasacyjna wyjątkowo przysługuje bez względu na wartość przedmiotu zaskarżenia. Jest więc sprawą o prawo majątkowe i dopuszczalność skargi kasacyjnej zależy od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Skarga kasacyjna - jako szczególny środek zaskarżenia wnoszony poza tokiem instancji od prawomocnych orzeczeń - musi spełniać wyznaczone ustawowo wymagania, które określają jej dopuszczalność. Takie wymaganie statuuje, między innymi, art. 398² § 1 k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna nie przysługuje w sprawach (z zakresu ubezpieczeń społecznych) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Przepis art. 398² k.p.c. ma przy tym charakter bezwzględny i nie jest dopuszczalne

dowolne, zależne wyłącznie od woli stron „oznaczenie” wartości przedmiotu zaskarżenia po to, ażeby uzyskać uprawnienie do wniesienia skargi kasacyjnej w sprawie, w której skarga taka jest niedopuszczalna. Z tego względu badanie wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w skardze kasacyjnej ma na celu sprawdzenie, czy skarga kasacyjna jest dopuszczalna ze względu na minimalną wartość zaskarżenia wymaganą od tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia według art. 398² § 1 k.p.c. i nie może być utożsamiane ze sprawdzeniem wartości przedmiotu sporu, o którym stanowią art. 25 i art. 26 k.p.c. O ile bowiem przepisy te wyrażają potrzebę ustabilizowania w postępowaniu cywilnym wartości przedmiotu sporu na potrzeby określenia właściwości rzeczowej sądu i wysokości należnych opłat sądowych, o tyle gdy chodzi o określenie wartości przedmiotu zaskarżenia na użytek ustalenia dopuszczalności skargi kasacyjnej potrzeba taka nie występuje, ważne jest natomiast, by rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy podlegały jedynie te skargi kasacyjne, których dopuszczalność przewidują przepisy procesowe, a nie niewłaściwe określenie wartości przedmiotu sporu przez stronę. W rezultacie nawet również Sąd Najwyższy w ramach badania warunków formalnych skargi kasacyjnej może sprawdzić, czy podana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia jest zgodna z zasadami jej ustalania zawartymi w art. 19-24 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 2 lutego 2011 r., II CZ 197/10, LEX nr 738550; z dnia 26 stycznia 2012 r., III UZ 31/11, LEX nr 1130398).

Nie ma zatem racji Sąd Okręgowy, powołując się na utrwalony charakter wartości przedmiotu sporu i zaskarżenia. Sąd błędnie uznał, że wskazana już raz w postępowaniu wartość przedmiotu sporu lub zaskarżenia jest wiążąca dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 26 k.p.c.). Z tej przyczyny Sąd Okręgowy niezasadnie nie sprawdził wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 25 k.p.c.).

Zauważyć też należy, że lakoniczność uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie pozwala na kontrolę dopuszczalności skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie. Z uzasadnienia nie można się dowiedzieć, co było przedmiotem sporu, a jedynie z jego komparacji, że chodzi o świadczenie rehabilitacyjne. Nie wiadomo też, jakiego okresu dotyczy wnioski o to świadczenie i jaka jest jego miesięczna wysokość, co jest niezbędne do określenia wartości przedmiotu

sporu/zaskarżenia. Nic w tym zakresie nie wynika także z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 listopada 2023 r., od którego wniesiona została skarga.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ k.p.c. w związku z art. 394³ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a.ł.]